

1.Nom

Per un accés universal i una gestió justa de l'aigua i l'energia a Tarragona i el Sud Global

2.Presentació de l'entitat

Enginyeria Sense Fronteres es fundà l'any 1992.

VISIÓ

Som un sol món, ja no val distingir entre Nord i Sud, totes les problemàtiques del desenvolupament cal abordar-les àmpliament i de manera interconnectada. ESF és part de la societat civil catalana i europea, i com a tal respon als reptes que en ella es plantegen. La seva massa social i el seu voluntariat li donen la legitimitat per a actuar com a tal.

La tecnologia ha de ser una eina democràtica, al servei del conjunt de la societat civil i dels processos encaminats a la construcció de drets i la millora de condicions de vida arreu del món. Entenem la tècnica com la nostra competència diferenciada i com la nostra aportació als col·lectius i moviments socials. L'entenem dins de l'entorn cultural, polític, social, econòmic i ambiental que es genera i no com un fenomen aïllat o neutre. Incorporarem en els projectes tècniques autòctones i tecnologies apropiades, per a no crear dependències externes, i qüestionem l'ús històric de la tecnologia en les relacions nord-sud, apostant per una tecnologia que potenciï la dignitat de les persones i respecte al medi ambient.

La qüestió de fons és erradicar les causes de la pobresa i la injustícia a tot el món, un sistema de desenvolupament que provoca l'exclusió de milions de persones, que destrueix cultures i que és insostenible social, ambiental i econòmicament. L'enfocament de drets és l'eix central de la nostra acció, sense la qual no té sentit cap acció de millora de les condicions de vida arreu: sense drets, no hi ha desenvolupament. ESF ha de ser una organització que promogui experiències que serveixin de referència per a tots els actors de la cooperació i el desenvolupament. El valor del coneixement generat està per sobre del volum de les nostres intervencions.

VALORS

Valors propis de l'ètica del desenvolupament:

- Justícia, entesa com a concepte local i que afecta les relacions globals.
- Empoderament, especialment de les dones.
- Solidaritat, allunyada del paternalisme.
- Sostenibilitat.
- Respecte pel pluralisme i la diversitat cultural i social.

- Aconfessionalitat i apartidisme, però aposta decidida per una visió política del desenvolupament.
- Coherència, en totes les accions i posicionaments.

Com a Entitat:

- L'associació és apartidista, aconfessional i independent respecte d'altres entitats. Alhora és interdependent amb les entitats, comunitats i moviments amb els quals treballem.
- Autocrítica i el caràcter irrenunciable dels nostres principis.
- Transparència, Integritat i Coherència.
- Responsabilitat i professionalitat.
- Equitat, Respecte i Diàleg.
- La democràcia, el pluralisme, l'autonomia i la participació.

Enginyeria Sense Fronteres desenvolupa part de la seva activitat de cooperació al desenvolupament a la zona andina, on l'impacte de les indústries extractives ha estat molt important. Tant a Equador, com Perú, o des de fa poc temps al Salvador, l'extracció minera o l'explotació petrolera i gasística ocupa un lloc predominant a les seves respectives economies. Han esdevingut activitats estratègiques, i els territoris on es desenvolupen i les companyies nacionals i internacionals que les impulsen aliats privilegiats de llurs respectius governs; quan no han estat nacionalitzats, com al cas de Bolívia.

Sovint s'ha confós la protecció d'aquestes activitats amb una llicència per no respectar la pròpia legislació, passant per sobre dels drets indígenes, de les exigències medi ambientals o de salut pública, i perseguint o coaccionant, fins i tot de manera il·legal, els moviments socials que han demanat simplement una explotació alternativa dels recursos.

Des del 2005, es porta a terme un Programa plurianual de cooperació de promoció de les energies renovables a tots dos països. Una de les línies del programa té com objectiu recolzar la societat civil dels tres països per a que pugui desenvolupar aquest procés de reclamació de millora de les condicions d'explotació i de redistribució dels recursos, tot protegint els drets humans que es veuen violats per l'actual situació i les pràctiques vigents al terreny.

En connexió amb aquesta línia de treball al Sud del Programa a la Regió Amazònica Equatoriana,, l'opció estratègica de l'associació és connectar aquesta tasca d'incidència sobre el terreny amb la sensibilització i les mesures d'incidència política que es puguin fer des de l'Estat, en tant que la societat civil organitzada i en coordinació amb d'altres entitats, plataformes i campanyes en actiu en aquest sector. Especialment, pel fet que representa la coresponsabilitat que els consumidors i els governs del Nord tenen en el protagonisme de les indústries extractives a la zona andina en concret, i en general al conjunt de països que són l'objectiu de la solidaritat i la cooperació que es fa des dels Països Catalans. Però no només al voltant de la problemàtica internacional si no també a casa nostra on cada vegada són més clars els impactes al nostre territori d'aquestes indústries i projectes basats en energia bruta i contaminant i on cada vegada

són més els que pateixen per accedir a un recurs tan essencial com l'energia. En aquest sentit, des de fa cinc anys es porta col·laborant en la Xarxa per la sobirania energètica, un espai on es reuneixen organitzacions tant de defensa del territori, com de cooperació internacional, com del món acadèmic i professionals amb la intenció de treballar plegats per un nou model energètic i on els temes centrals són desenvolupar propostes des de l'àmbit local que caminin cap a la sobirania energètica, la gestió justa dels béns comuns i treballar per l'accés universal a l'energia i l'aigua.

Des de 2015, quan s'inicià el projecte " Cap a la sobirania energètica: gestió sostenible dels recursos naturals i protecció dels drets humans" s'ha estat promovent un canvi de model energètic, tant a nivell internacional com local, respectuós amb el medi ambient i els drets humans. A través de la denúncia de l'actual model energètic insostenible i injust que anteposa els interessos econòmics al respecte als drets humans, s'han promogut iniciatives tant des de l'àmbit internacional com local per tal de revertir aquesta situació.

Així s'han activitats diferents en funció del públic objectiu. S'està fent una recerca sobre impacte del model energètic a Tarragona i Sud Global. Hi ha les jornades de formació i reflexió que ja són un referent a la ciutat de Tarragona sobre l'anàlisi del model energètic actual i altres béns comuns, a partir del qual es fa una proposta d'alternatives . Per altra banda, s'ha treballat amb la universitat, escoles, caus, instituts a través dels tallers, xerrades i cinefòrums que posin sobre la taula els conflictes socioambientals i els seus problemes a través de la creació d'un nou material didàctic que dona continuïtat a l'"Auka, la granota amazònica". I s'ha enfortit el treball en xarxa principalment amb organitzacions de Tarragona que treballen d'una manera o altre el model energètic actual, ja sigui a través de reunions o organització de fires i festes.

També un vídeo viral sobre pobresa energètica destinat a la ciutadania en general com els tallers de risc energètic centrats en un públic més jove d'agrupaments i instituts.

Per últim a nivell del Sud Global durant el 2017 s'ha treballat conjuntament amb el Gobierno Autónomo Descentralizado de la Provincia d'Orellana a l'Equador (GADPO) programant el desenvolupament de la normativa ambiental centrada en la prevenció i control de la contaminació de les matrius d'aigua i sòl, enfocada a la protecció de fonts hídriques. En específic, s'ha generat normativa entorn la qualitat biològica de l'aigua amb indicadors biològics; i normativa entorn a la qualitat dels sòls i en especial els sediments, la interfase aigua sòlid que no s'ha regulat encara en la normativa equatoriana.

3. Presentació del projecte

3.1 Context

Després de la crisi del 2008, anomenada "de la bombolla immobiliària", i en el marc del sorgiment de noves tendències a les administracions públiques, l'anàlisi de la feminització de la pobresa és essencial en la generació de polítiques orientades a fer desaparèixer les desigualtats de gènere.

El concepte de "feminització de la pobresa" es va començar a utilitzar als anys 90 davant la constatació de l'augment de la pobresa entre les dones a nivell mundial. Podem afirmar, basant-nos en observacions diàries, que la situació de les dones als Països Catalans pateix d'una

participació desigual al mercat laboral, una càrrega excessiva de dedicació a la llar i a les cures i una visió de la societat on les tendències heteropatriarcal són dominants.

Quan parlem d'indicadors, en el cas concret de la feminització de la pobresa, no només cal reafirmar que, efectivament, tots aquells indicadors que revelen riscos d'exclusió són més elevats en les dones, sinó que el gènere és en si mateix un factor de risc; és a dir, el gènere condiciona la probabilitat de veure's en una situació vulnerable.

La crisi derivada del sistema econòmic actual ha provocat un empobriment de la població que, amb la privatització de serveis, augment de preus i gestió insostenible de recursos són responsables de que l'accés universal als serveis bàsics no estigui garantit. Entregar la gestió d'aquests bens bàsics al mercat ha provocat que es posin els beneficis econòmics per sobre dels drets. Això es veu agreujat per una falta de participació de la ciutadania a les instàncies de decisió política. Tot això ha conduït a agreujar la manca d'accés als serveis bàsics, que vulnera l'article 7 del PIDESC segons el qual els estats han d'assegurar condicions dignes pels ciutadans. Així mateix, es vulnera el dret a la salut per qüestions d'higiene ambiental (art. 12 PIDESC) i a l'educació (art. 26 DUDH) per la dràstica reducció d'hores d'estudi que suposa la manca d'energia i d'aprovisionament d'aigua.

Com bé hem dit, degut als rols desiguals de gènere, la falta de serveis bàsics afecta principalment les dones, vulnerant drets recollits a la CEDAW com la igualtat en les condicions d'accés a feina, la reducció en la taxa d'abandonament dels estudis i el dret a la protecció de la salut. La situació s'agreuja al medi rural tal com estableix l'art. 14 CEDAW que reconeix com a dret de les dones l'accés als serveis. Aquesta pervivència de rols desiguals de gènere atempta contra el dret de les dones a la participació en la vida pública i en la definició de polítiques que les afecten.

Elles continuen exercint en major proporció el treball de cura i l'atenció domèstica, a banda de l'activitat reproductiva que els és pròpia, això és vàlid tan en el context global, com el local, podent sustentar aquesta darrera informació amb dades de l'IDESCAT. Les càrregues laborals i domèstiques els dificulten la formació i participació en espais públics i de decisió. Existeix una gran diferència salarial amb els homes que complica el pagament dels subministraments.

Només a la ciutat de Tarragona, especialment als barris de Ponent, el Serrallo i la Part Alta, es calcula que 13.000 persones es troben en situació de pobresa energètica.

3.2 Objectius

Objectiu General: Sensibilitzar i incidir en la ciutadania per promoure l'accés universal a l'aigua i l'energia i per una gestió més justa dels béns comuns, que respecti els Drets Humans i el medi ambient.

Objectiu Específic: Promoure que la ciutadania de Tarragona esdevingui agent de canvi per tal d'assolir un accés universal a l'aigua i l'energia. Es cerca un procés d'apoderament que generi que la població civil esdevingui agent de canvi. És a dir, que no sigui un mer subjecte passiu, sinó que tingui una actitud proactiva per tal d'assolir un accés universal a l'aigua i l'energia.

3.3 Metodologia i activitats a portar a terme

L'estratègia pretén formar ciutadania crítica que actuï de manera conscient en els seus actes quotidians i s'involucri en processos d'incidència estructurals.

El grup de voluntariat de Tarragona ha desenvolupat una tasca de seguiment i denúncia de l'activitat de les indústries extractives, especialment a la Amazonia Equatoriana. En els darrers anys la seva activitat s'ha centrat més en recolzar processos d'autogestió i apoderament a nivell de Dret Humà a l'Aigua i de lluita pels drets de la naturalesa, així com denunciar les injustícies de les relacions nord/sud i les seves possibles solucions

Així a través d'aquest bagatge al Sud sorgeix la necessitat de connectar aquesta realitat aparentment llunyana amb la realitat de casa nostra des d'una banda duent a terme accions de diversos tipus (denúncia, visibilització, construcció d'alternatives, etc) que interpel·len tant els models de consum i producció com els poders econòmics i polítics estructurals a través dels quals es reproduïxen les desigualtats Nord- Sud.

D'altra banda (i aquesta es la novetat), les lluites i moviments polítics del sud se'ns mostren com una reserva de coneixements, estratègies, eines jurídiques i polítiques molt valuoses que poden enlluernar les lluites per les injustícies que es donen al nostre territori

Aquest projecte planteja com caminar cap a una gestió més justa dels béns comuns, que respecti els Drets Humans i el medi ambient, fent un anàlisi previ de l'actual model energètic partint d'una visió global atenent a la geopolítica que condiciona els aspectes energètics, atenent a les relacions comercials i les activitats de les transnacionals que anteposen els interessos comercials als drets humans per anar aterrant al a realitat local de Tarragona.

El conjunt d'activitats plantejades en aquest projecte engloben una estratègia de sensibilització àmplia que ataca diferents fronts relacionats amb les indústries extractives i el Dret Humà a l'Aigua i el Sanejament (DHAS) les causes i les conseqüències de les seves activitats i possibles formes de fer-hi front i de teixir alternatives. I com a partir d'aquest enfoc es poden començar a tractar altres temes com, la desigualtat de gènere, la tecnologia, l'educació, etc.

La intervenció contempla per tant una metodologia també diversificada en funció del públic al que va destinada.

Les activitats a dur a terme per tal d'assolir els objectius marcats són els següents:

A.1: Sessions formatives per combatre la pobresa energètica

Es realitzaran una conjunt de sessions que tindran per objectiu tan formar-nos com sensibilitzar-nos des d'ESF com amb a la població tarragonina al voltant de la problemàtica de la pobresa energètica que tenim al nostre país i a la nostra ciutat.

A més, les activitats a més tindran una clara intenció a què les classes populars prenguem una actitud proactiva i siguem un agent actiu del canvi necessari per tal d'assolir la universalitat dels subministraments bàsics d'energia i aigua. En altres paraules passar a esdevenir el que s'anomena d'objecte a subjecte revolucionari.

És per això, que aquestes sessions formatives el seu públic objectiu serà tan la població tarragonina en general (especialment la població en condicions de vulnerabilitat) com a persones amb un perfil molt més activista.

Un altre objectiu que es persegueix amb aquestes formacions, és que aquestes formacions siguin la llavor, per tal que s'estableixi un nucli de l'Aliança contra la Pobresa Energètica a la ciutat, moviment indispensable per combatre la situació de pobresa energètica al nostre país.

En aquesta activitat pren una especial rellevància la perspectiva de gènere ja que, la manca d'accés als subministraments bàsics afecta d'una manera molt més acusada a les dones que els homes, tan a nivell d'afectades, com a nivell del procés de resiliència que es fa per revertir la situació de pobresa energètica.

Així, aquest cicle de sessions formatives comptarà com a mínim amb tres parts:

- 1) Una primera sessió explicativa de la situació de pobresa energètica a Catalunya i a Tarragona, amb l'objectiu de sensibilitzar i formar a la població esmentada anteriorment.
- 2) Una segona sessió, més orientada a parlar sobre què és l'Aliança contra la Pobresa Energètica i exemples de lluita al nostre país i a nivell internacional de lluita contra l'oligopoli energètic
- 3) Una tercera sessió formativa, per bé que es podria reproduir més d'un cop, que consistirà en un taller de mesures per tal d'entendre i interpretar les factures de llum, aigua i gas, què estem pagant en cada una, i mesures d'estalvi i eficiència.

A.2: Recerca sobre impacte del model de gestió de l'aigua a Tarragona

Es durà a terme un estudi sobre una realitat conflictiva relacionada amb la gestió i conservació dels recursos hídrics a Tarragona. L'objecte d'aquest estudi refereix a la importància de l'adequada gestió dels sediments dels rius per a la preservació dels ecosistemes aquàtics i, en última instància, per garantir la demanda d'aigua i energia a la ciutat de Tarragona.

Aquest estudi té correlació amb una realitat que ha estat abordada en el marc dels projectes que portem a terme a la regió amazònica de l'Equador, a través de l'elaboració d'un projecte d'ordenança ambiental sobre la qualitat dels sediments als rius de la regió esmentada. Així, es pretén donar inici a un procés comparatiu i d'intercanvi d'experiències amb relació a aquesta temàtica en ambdós contextos.

L'estudi pretén analitzar la qüestió des del punt de vista d'impacte ambiental, com des d'una perspectiva jurídica.

Aquest estudi tindrà una clara vocació propositiva per tal que pugui ser emprat com a per a les accions polítiques i jurídiques que s'estan duent a terme des d'aquesta campanya eina de mobilització social, a l'hora de subvertir l'actual model de gestió de l'aigua i l'energia a Tarragona.

Finalment es presentaran les conclusions de l'estudi a la societat tarragonina en un acte públic al final del projecte.

3.4 Població destinatària

El present projecte està orientat principalment a dos segments de població de la societat tarragonina.

Primerament, a les classes populars de Tarragona, especialment aquelles que estan en una situació de vulnerabilitat per pobresa energètica.

població destinatària seran les activistes i militants dels diferents moviments socials de Tarragona, especialment aquells implicats en la lluita contra la pobresa energètica i per la consecució del DHAS i pel Dret a l'Energia.

El tercer grup, és el conjunt del poble de Tarragona, el qual es veurà afectat directa o indirectament pels efectes del present projecte.

4. Cronograma

El present projecte té una durada prevista de 10 mesos, començant el 28 de gener de 2019, i acabant el 30 de novembre de 2019

Activitat	Enunciat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A.1	Sessions formatives per combatre la pobresa energètica	X	X	X	X	X					
A.2	Recerca sobre impacte del model de gestió de l'aigua a Tarragona					X	X	X	X	X	X

5. Pressupost

El present projecte estarà cofinançat per una subvenció sol·licitada a l'Ajuntament de Tarragona.

I la present sol·licitud pressupostària està pensada a complementar principalment dos aspectes. Primerament les ponències, el pressupost es destinarà a poder remunerar els ponents de les xerrades (sobretot la primera i la tercera, de un caràcter potser més tècnic) que en última instància han de ser un embrió per crear una APE a Tarragona.

La segona despesa anirà pensada a complementar i cofinançar l'estudi sobre impacte del model de gestió de l'aigua a Tarragona

PRESSUPOT TOTAL	3.800,00 €	SUBVENCIÓ SOL·LICITADA		500,00 €
------------------------	------------	-------------------------------	--	----------

Partides	Concepte	Nº Unitats	Cost Unitari	Total	Diners al carrer	Ajuntament de Tarragona	TOTAL PROJECTE
A. Despeses directes							
A.1: Equips i subministraments	Impressió estudi	200	x 2,00	400,00 €	0,00 €	400,00 €	400,00 €
	Material de formació	100	x 1,00	100,00 €	0,00 €	100,00 €	100,00 €
	Material de sensibilització	100	x 1,00	100,00 €	0,00 €	100,00 €	100,00 €
	TOTAL A.1			600,00 €	0,00 €	600,00 €	600,00 €
A.3: Viatges i estades	Viatges Catalunya	10	x 20,00	200,00 €	0,00 €	200,00 €	200,00 €
	TOTAL A.3			200,00 €	0,00 €	200,00 €	200,00 €
A.4: Serveis Tècnics i Professionals	Autoria estudi	1	x 2.800,00	2.800,00 €	300,00 €	2.500,00 €	2.800,00 €
	Ponències	2	x 100,00	200,00 €	200,00 €		200,00 €
	TOTAL A.4			3.000,00 €	500,00 €	2.500,00 €	3.000,00 €
TOTAL				3.800,00 €	500,00 €	3.300,00 €	3.800,00 €

Compromís

Des de l'Associació Catalana d'Enginyeria Sense Fronteres ens comprometem a: destinar el total dels 500€ demanats al projecte anteriorment esmentat i a executar el total del projecte abans del 30 de novembre de 2019.

Tarragona, 22 de gener de 2019